

НІ ЗЕМЛІ, НІ ГРОШЕЙ...

або Як на Путивльщині виділяли земельні ділянки

Редакція «Вісника»
одержала листа:

«Звертаються до вас жителі села Нова Слобода Путивльського району, що на Сумщині, — пишуть люди. — Нас 68 чоловік. Свого часу звернулися до райдержадміністрації, аби видали нам із земель запасу ділянки для ведення особистого селянського господарства. Масив знаходиться за межами населеного пункту на території нашої сільської ради. Путивльська райдержадміністрація дала дозвіл на виготовлення проекту землевідведення загальною площею 125,7 га. Рішення № 287 від 6 травня 2011 року підписав виконуючий обов'язки голови РДА О. Литвинов. Ми замовили проект відведення, який був зроблений до початку 2012 року, і подали його в райземвідділ для розгляду комісією. Начальник Путивльського райземвідділу Наталія Шумна сказала, що потрібно подати клопотання на ім'я голови Путивльської райдержадміністрації Анатолія Косовського. Ми це зробили, але невдовзі помітили, що з розглядом проекту почали зволікати. Письмової відповіді не надали, але усно пояснили, що земля, якою ми хочемо користуватись, перебуває в оренді.

Як пізніше виявилось, цю землю уже передали в оренду інвестору з Харкова — підприємству «Агріпорт-Норд». І нас стали посилати до нього, аби не заперечував проти передачі землі нам. «Агріпорт-Норд», звичайно ж, віддати нам землю відмовляється, але письмових відповідей чи якихось пояснень не надає. Проект лежить без дії, за його виготовлення заплачено майже 60 тис. грн. Якби нас попередили, що земля знаходиться в оренді, ми б документів не виготовляли і грошей не витрачали. У дозволі на виготовлення проекту про це нічого не сказано, лише зазначається, що «ділянки виділяються із земель запасу».

Від імені 68-ми селян листа підписала уповноважена особа — місцевий фермер Іван Білокопитов.

ЗАКОН, ЯК ДИШЛО?

Домовитись із головою Путивльської райдержадміністрації Анатолієм Косовським про зустріч виявилось нескладно. Кореспондента він чекав удвох із юристом. Олександр Коритник працює в сумській фірмі «Правозахист», але відрекомендувався як радник земельної комісії Путивльської райдержадміністрації. У районі він захищає ще й інтереси приватного сільгосппідприємства «Карла Маркса-2».

— В порушення вимог чинного законодавства Білокопитов підбурив людей, — говорить Олександр Коритник. — Мовляв, беріть по 2 гектари землі під ОСГ, я їх у вас прийму в оренду і платитиму орендну плату. Зробив замість людей проплату за виготовлення проекту. А люди повністю й не усвідомлюють, що воно таке — особисте селянське господарство, які від нього наслідки, які лягають на їхні плечі обов'язки. Це не тільки гроші, що впадуть із неба, а й відповідальність, — застерігає юристконсульт.

Олександр Коритник звертає увагу на правові недоліки, допущені під час оформлення документів на землеволодіння.

— Довіреність, видана селянами Білокопитову як уповноваженій особі, не зареєстрована у державному реєстрі, що є грубим порушенням. Вона недійсна! — стверджує він.

Юристконсульт нагадує зміст статті 118 Земельного кодексу України. Там написано, що перед тим, як виготовляти документи на відведення ділянки, треба погодити цей крок із землекористувачем.

А ним на той час було сільгосппідприємство «Карла Маркса-2», з яким ніхто нічого не погоджував.

— Райдержадміністрація помилилася, прийнявши від них клопотання про виділення землі, — переконано говорить Олександр Коритник. — Його треба було відхилити ще й тому, що зверталася не фізична особа, не громадянин, а сільрада.

— А хіба сільрада не може клопотатися за своїх людей перед районною владою? — запитую. — Адже вона зобов'язана відстоювати їхні права.

— Це визначено не лише законом, а й судовими прецедентами на Сумщині, — розтлумачує правник. — Сільрада не може перебирати на себе права і обов'язки громадян.

— Тобто сільрада не могла звертатися до райдержадміністрації від імені громадян про виділення їм земельних ділянок. Громадяни мали звернутися до райдержадміністрації самі...

Олександр Коритник знайшов ще кілька юридичних зачіпок, які, на його переконання, унеможливили виділення землі 68-м жителям Нової Слободи. Білокопитов від імені селян підписав безстроковий договір із проектною організацією. Це означає, що проект землевідведення могли б виготовляти невідомо скільки, до освоєння землі люди приступили б невідомо коли, земля забур'янилась би, а відповідає за неї, згідно зі статтею 91 Земельного кодексу, райдержадміністрація.

Галина Чернякова

— Президент і Уряд налаштувують місцеві органи влади на те, аби жоден гектар землі у державі не прогулював, — вдається до залізного аргументу Олександр Коритник.

Із юрисконсультом повністю погоджується голова райдержадміністрації Анатолій Косовський.

— Порушення було допущене із самого початку, — говорить він. — Людям не мали права давати дозвіл на розробку проектної документації, оскільки це не було погоджено з користувачем. А та земля на той час перебувала в оренді у сільгосп підприємства «Карла Маркса-2».

— Але при чому тут люди? — запитую у голови райдержадміністрації. — Розпорядження вашого попередника про надання дозволу на розробку проекту землеустрою ніхто не відміняв, значить, воно чинне. Цим же розпорядженням затверджено список із 68-ми осіб, яким виділяються ділянки. Люди понесли фінансові витрати. Хто їх відшкодує і хто за це відповідь? І чому ви не відмінили розпорядження № 287 від 6 травня 2011 року, якщо вважаєте його незаконним?

Анатолій Косовський пояснює, що відмінити своїм розпорядженням попереднє не може: цю проце-

ду має ініціювати лише хтось із тих юридичних чи фізичних осіб, чий права були порушені.

— А нічий права порушені не були, — говорить Анатолій Косовський. — Ні людей, ні підприємства «Карла Маркса-2».

Щось тут не в'яжеться: як може бути, що 68 осіб зазіхнули на землю, яку орендувала агрофірма, почали процедуру її оформлення у власність — і не порушили при цьому права агрофірми? Якщо не порушили права — значить, не було й оренди?

Дуже коротко, хронологія цієї історії така. У квітні 2011 року Білокопитов від імені земляків звернувся до РДА. У травні вийшло розпорядження, яким людям надали необхідний дозвіл. У липні цього ж 2011 року було підписано договір із проектною організацією на виготовлення документації із землеустрою. На 1 січня 2012 року проект землеведення вже був готовий і за нього заплатили 59 тисяч 500 гривень. 9 квітня 2012 року, за словами начальника райземвідділу Наталії Шумної, він був зареєстрований. Але на той час вже відбувся аукціон, на якому земельну ділянку, на яку претендували жителі Нової Слободи, віддали в оренду підприємству «Агріпорт-Норд».

Василь Черняков

Дивина, та й годі. Земельна ділянка, яка оформляється людям і документація на яку вже пройшла всі погодження, чомусь за погодженням з тими ж службами виставляється на аукціон.

ОДИН ЗА ВСІХ

Іван Білокопитов стверджує, що і в райземвідділі, і в райдержадміністрації чиновники зволікали з видачею документів, необхідних для оформлення землі.

— Замовиш, приміром, якусь довідку, кажуть: прийди через 2 дні. Приходжу — переносять на тиждень, бо загубили квитанцію. Затягували доти, аж доки не передали землю «Агріпорту», — скаржиться він.

— А які довідки ви замовляли?

— Під ОСГ можуть виділити не більше 2 га землі. Якщо у когось, приміром, 20 соток вже є — він може претендувати лише на додаткові 1,8 га. А у списку 68 чоловік, і на кожного потрібна довідка — хто скільки вже має.

Іван Андрійович не заперечує, що вніс за всіх плату за виготовлення проектної документації — загалом 59 500 грн. Причини і мотиви пояснює дуже просто: майже всі призвича у списку належать родичам.

— Нас у сім'ї було дев'ятеро братів і сестер, тож порахуйте, скільки у

Надія Самохіна

мене в селі рідні, — пропонує Білокопитов.

У нього в обробітку не так вже й багато землі — менше 100 га, тож додаткові 125,7 га не завадили б. Але в обласному управлінні земельних ресурсів розглумачили, що така схема незаконна. Якщо земля виділяється під ОСГ, це й справді має бути особисте селянське господарство, люди на такому полі мають господарювати індивідуально («особисто») або разом із членами своєї сім'ї. А якщо 2-гектарні ділянки виділені під ОСГ і на тому об'єднаному масиві насправді господарює якийсь фермер — це вже зміна цільового призначення землі, бо замість особистого селянського господарства на ділянці здійснюється товарне виробництво сільськогосподарської продукції.

— Чому іншим можна, а нам — ні? — запитує у відповідь на це Іван Білокопитов. — У нас всі так господарюють. Он уже цього року в Новій Слободі видали держакти на землю. Увесь масив — 57 га — люди передали в користування фермеру Троценку. На це чомусь ніхто не звертає уваги, а у нас шукають всілякі зачіпки.

Згідно з чинним законодавством, будь-хто, якщо він є громадянином України, будь-де в Україні може одержати до 2 га землі «для ведення особистого селянського господарства». Усі мають таке право, але хто зміг його реалізувати? І де? Хтось вирвав собі 2 га на якомусь узбережжі, збудував на тій ділянці 3-поверховий палац і навряд чи займає-

ться там «особистим селянським господарством», а хтось не може цього зробити й у забитому селі. Я поговорив з кількома людьми зі «списку Білокопитова». Усі вони дуже розчаровані, що «пролетіли» із землею.

— Усі бачимо, яке зараз життя, — говорить мешканка Нової Слободи Галина Чернякова. — Важко виживати. Тож зібралися якось разом і вирішили взяти землю. Іванові довіряємо, тому і уповноважили його оформити документи. Він гроші заплатив, нас обнадіяв. А потім каже: почали стромляти палиці в колеса...

— У нашому селі без землі ніяк, — переконує мене Надія Самохіна. — Не працюємо ніде, тільки завдяки худобі й виживаємо. Якщо нічого не вийде із землею, це негативно позначиться на майбутньому сім'ї. Вона в нас чимала: я, чоловік, батько, мати, 2 сини. Через рік, може, женитися будуть. Якби дали землю, ми могли б організувати якесь родинне селянське господарство. Та й худобу годувати нічим: маємо коня, корову, іншу живність.

У Василя Чернякова вдома — аж три корови.

— Сіна не вистачає, — скаржиться він. — Земля якраз стала б у нагоді.

94-річна Віра Гудимова розповіла, як фотографувалась для газети разом із головою райдержадміністрації. Для «піару» йому допомогла, а як їм потрібно допомогти із землею — голова ніби й ні при чому. У Гудимових разом із бабусею аж 7 членів сім'ї, записалися загалом на 14 гектарів.

НАДІЯ ЗАЛИШАЄТЬСЯ?

У квітні 2004 року Верховна Рада прийняла Закон, який має дуже довгу назву: «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо надання земельних ділянок працівникам культури, освіти та охорони здоров'я, що проживають у сільській місцевості». Згідно з цим документом, право на одер-

жання землі здобувають не лише діючі працівники бюджетної сфери на селі, а й пенсіонери з їх числа. Голова Путивльської РДА Анатолій Косовський про цей закон знає. За його словами, у «списку Білокопитова» 5-ро таких людей, і райдержадміністрація залізно гарантує виділити їм ділянки. Селяни ж кажуть, що насправді чинних чи колишніх бюджетників у списку із 68-ми осіб значно більше — мінімум, десяток.

Окрім працівників соціальної сфери, голова пообіцяв подбати і про інших новослобідчан зі списку. Близько половини їх хочуть, аби виділили рілля, решта згодні на сіножаті і пасовища. Щодо останнього цільового призначення, то, запевнив голова РДА, ніяких проблем немає: треба лише переробити проектну документацію. Її зробили на спільний масив — рілля плюс сіножаті, а треба було порізно, окремо на сіножаті й окремо на рілля.

— Землі на території району вистачить, — запевнив Анатолій Косовський. — Нехай лишень правильно оформлять документи.

Та перспектива виготовлення нового проекту землевідведення Івана Білокопитова не окрилила.

— Це ж що, знову платити 35-40 тисяч гривень? — запитав він. — А потім знову виявиться, що гроші викинуті на вітер?

Щодо вже витрачених без користі для людей майже 60 тисяч гривень, хто їх поверне і чи поверне взагалі, у райдержадміністрації так нічого й не сказали. Доведеться, мабуть, Іванові Андрійовичу повертати гроші через суд. Але поки поверне — половину втратить. Тож залишається сподіватися, що суд чи хтось інший таки виявить винних і утримає збиток із їхніх кишень. Або віддасть людям землю, на яку вони так довго очікують.

Володимир ЧЕРНОВ
Фото автора

Сумська область